

Rahanpesun vuoden 2022 näkymiä

Hyvää alkanutta vuotta!

Rahanpesun estämisen toimisto on ahkeroinut viime vuoden aikana ja saavuttanut hyviä tuloksia yhteistyössä valvottavien kanssa.

Vuoden 2022 aikana Rahanpesun estäminen -toimiston tavoitteena on

- julkaista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskeva määräys- ja ohjekokoelma (MOK)
- julkaista Finanssivalvonnan yhteenveto eri toimialoihin liittyvistä rahanpesun ja terrorismin rahoituksen ominaisriskitasoista (ns. ominaisriskiarvio)
- laatia kattava valvontastrategia rahanpesun ja terrorismin rahoituksen valvonnasta
- tehdä aikaisempaa enemmän ja kohdennetumpia tarkastuksia ja teema-arvioita
- tehdä jatkuvaa valvontaa riskiperusteisuus huomioiden ja
- jatkaa aktiivista roolia kansainvälisessä yhteistyössä ja tiivistää erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian alueen valvojayhteistyötä entisestään.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen tarkastuksissa pääpaino tulee olemaan riskien arvioinnissa, eli siinä, kuinka hyvin ja kattavasti valvottavat ovat tunnistaneet ja arvioineet toimintaansa liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä ja miten valvottavan laatima riskiarvio on jalkautettu käytäntöön.

Finanssivalvonnan rahanpesun estämisen valvonnan strategiaa esittelee Digitalisaatio ja analyysi -osaston päällikön Samu Kurrin blogikirjoitus, jossa kuvataan mm. rahanpesun estämisen riskiperusteisen valvonnan kulmakivet. Samalla blogi kertoo, mitä muuta rahanpesun estämisen valvonta sisältää kuin tarkastuksia. [Kurrin blogin pääset lukemaan tästä.](#)

Sääntelyrintamalla tapahtuu

Edellisessä uutiskoosteessamme 2/2021 esittelimme Euroopan komission merkittäviä lainsäädäntöehdotuksia, joiden avulla pyritään EU:ssa vastaamaan niihin haasteisiin, joita nopeasti muuttuva ja monimutkainen globaali ympäristö aiheuttaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnalle.

Myös kansallisella sääntelyrintamalla on tapahtunut paljon.

Valtioneuvoston asetus menettelyistä asiakkaan tuntemiseksi ja riskitekijöistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä

Valtioneuvosto antoi 11.11.2021 [asetuksen menettelyistä asiakkaan tuntemiseksi ja riskitekijöistä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisessä](#). Asetuksen tarkoituksena on antaa tarkemmat säännökset niistä tilanteista, joissa yksinkertaistettua tuntemismenettelyä voi ja tehostettua tuntemismenettelyä tulee soveltaa ja riskitekijöistä, jotka voivat osoittaa vähäistä tai tavanomaista suurempaa riskiä.

Asetus astui voimaan 1.1.2022.

Rahanpesusääntelyn osittaisuudistus

Hallituksen esitys eduskunnalle rahanpesulain ja finanssivalvonnasta annetun lain 3 ja 20 b §:n muuttamisesta (HE 236/2021) on annettu 13.1.2022.

Esityksen tarkoituksena on korjata neljännen rahanpesudirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa havaittuja puutteita ja yhteensovittaa sääntelyä FATF:n suositusten kanssa. Osittaisuudistuksen taustalla on myös Finanssivalvonnan ja muiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontaviranomaisten sekä myös ilmoitusvelvollisten ja rahanpesun selvittelykeskuksen esittämiä lainmuutostarpeita. Lakimuutosehdotusta valmistelleessa työryhmässä oli jäsenenä eri ministeriöiden edustajien ohella myös mm. Finanssivalvonnan ja muiden rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontaviranomaisten sekä Finanssiala ry:n edustajat.

Esityksen tavoitteena on vähentää rahanpesulain tulkinnanvaraisuutta ja siten selkeyttää rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen toimijoiden toimintaympäristöä. Tavoitteena on myös parantaa keskeisten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien hallintaa aiheuttamatta liian suurta hallinnollista taakkaa toimijoille.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan mm.

- säädettävän ilmoitusvelvollisen velvollisuudesta huomioida asiakkaan tuntemista koskevissa menettelyissään EU:n pakoteasetuksiin sisältyvät velvoitteet nimettyjen tahojen varojen jäädyttämiseksi ja kiellot luovuttaa näille varoja sekä jäädyttämislain mukaiset jäädyttämispäätökset
- valvoille toimivaltaa valvoa ilmoitusvelvollisten pakotesääntelyn noudattamista ja mahdollisuutta määrätä hallinnollisia seuraamuksia, jos ilmoitusvelvollisen menettelyissä on puutteita

- ilmoitusvelvollisille oikeutta käsitellä yleisesti saatavilla olevaa asiakkaaseensa tai asiakkaan tosiasialliseen edunsaajaan kohdistuvaa rikostuomiota tai rikosta koskevaa tietoa
- että rahanpesulain määritelmiä korjataan, täsmennetään ja täydennetään sekä yhtenäistetään laissa käytettyjä käsitteitä (esim. epäilyttävän liiketoimen määritelmä)
- poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön määritelmää laajennetaan siten, että sillä tarkoitettaisiin myös luonnollista henkilöä, joka toimii merkittävässä julkisessa tehtävässä valtion enemmistöomisteisessa yrityksessä sekä liikelaitoksessa. Lisäksi ehdotetaan, että määritelmä kattaisi jatkossa myös muiden valtioiden kuin Suomen valtion omistamat suomalaiset yritykset
- lisätään poliittisesti vaikutusvaltaiseen henkilöön liittyvään tuntemisvelvollisuuteen vaatimus, jonka mukaan ilmoitusvelvollisen on otettava asiakkaaseen liittyvä jatkuva riski huomioon myös vähintään 12 kuukautta sen jälkeen, kun henkilö ei enää toimi tehtävässä, jonka perusteella hänet katsotaan poliittisesti vaikutusvaltaiseksi henkilöksi
- asiakkaan tuntemisvelvollisuuteen lisätään poikkeus, joka koskisi yleisiä edunvalvoja
- rahanpesun selvittelykeskukselle annetaan oikeus saada pyynnöstä valvojen laatimat riskiarviot sekä lisätään lakiin ilmoitusvelvollisen riskienhallintaa koskevia vaatimuksia
- tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi tulisi soveltaa myös silloin, jos ilmoitusvelvollinen riskiarvion perusteella arvioi, että tapaukseen liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski. Muutoksen johdosta ilmoitusvelvollinen voisi riskiarvion perusteella arvioida, että myös ETA-alueelle sijoittuneeseen kirjeenvaihtajapankkiin liittyy tavanomaista suurempi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riski ja soveltaa näissä tapauksissa tehostettua tuntemisvelvollisuutta
- valvojille oikeutta tehdä virtuaalisia tarkastuksia ja
- rikemaksun alarajaa lasketaan 1000 euroon.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2022. Rahanpesulain 1 luvun 4 §:n 1 momentin 11 kohdan i alakohtaa, 3 luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohtaa ja 13 §:ä koskevat muutokset ehdotetaan kuitenkin tuleviksi voimaan vasta 1.4.2023.

Vaikka asian käsittely on vielä eduskunnassa kesken, esitykseen kannattaa tutustua jo nyt!

Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet (MOK)

Samanaikaisesti kuin EU-tasolla ja kansallisella tasolla on valmisteltu edellä kuvattuja merkittäviä sääntelymuutoksia, Finanssivalvonta on laatinut määräyksiä ja ohjeita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (MOK). MOK-työssä on pyritty huomioimaan ennen kaikkea kansalliseen rahanpesulakiin esitetyt muutokset – ensin osittaisuudistusta koskeneen työryhmämietinnön pohjalta ja sittemmin osittaisuudistusta koskevan hallituksen esityksen pohjalta. Myös EU-tasolla suunnitteilla olevia sääntelyuudistuksia on otettu joiltakin osin huomioon MOK-työssä.

MOK:lla tullaan kumoamaan Finanssivalvonnan standardi 2.4 *Asiakkaan tunteminen – rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen* sekä Finanssivalvonnan kannanotot asiakkaan tuntemistiedoista ja pankkien menettelytavoista (3/2016) ja yksinkertaistetusta menettelystä asiakkaan tuntemiseksi tiekuntien ja yhteisiä vesialueita hallinnoivien osakaskuntien osalta (27/2020).

MOK-luonnos on parhaillaan käännettävänä ruotsiksi ja englanniksi. MOK-luonnos lähetetään julkiselle lausuntokierrokselle heti käännösten valmistuttua, arviolta helmikuun 2022 loppuun mennessä. Lausuntopyyntö tullaan julkaisemaan Lausuntopalvelu.fi:ssä.

Siinä vaiheessa, kun MOK-luonnos on lausuttavana, kannattaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hallituksen esitykseen HE 236/2021 sisältyvät ehdotukset tulevat näkymään korostettuina sen selkeyttämiseksi, milloin kyseessä on voimassa olevan lainsäädännön sijaan hallituksen esityksessä ehdotettuun säännökseen perustuva ohje tai määräys. Sen jälkeen, kun rahanpesulain muutokset on hyväksytty ja vahvistettu, Finanssivalvonta päivittää vielä MOK-luonnosta siten, että sen sisältö vastaa vahvistettua rahanpesulakia.

Finanssivalvonta aikoo järjestää MOK-luonnoksesta julkisen kuulemistilaisuuden. Tilaisuuden ajankohdasta ja siihen osallistumisesta tiedotetaan vielä erikseen myöhemmin.

Tämän hetken arvio on, että MOK julkaistaisiin syksyllä 2022.

Finanssivalvonnan tuoreita suosituksia EBAn ohjeiden noudattamisesta

Finanssivalvonnan suositus EBAn ohjeiden noudattamisesta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskitekijöistä

Finanssivalvonta on antanut 11.10.2021 määräykset ja ohjeet 7/2021, joilla saatettiin kansallisesti voimaan EBAn antamat päivitettyt ohjeet rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöistä (The ML/TF Risk Factors guidelines). Ohjeiden suomen- ja ruotsinkieliset versiot julkaistiin 7.7.2021 (EBA/GL/2021/02). Finanssivalvonnan ohjeet astuivat voimaan 26.10.2021.

EBAn ohjeet sisältävät ohjeita asiakkaan tuntemisvelvollisuudesta sekä tekijöistä, joita luotto- ja finanssilaitosten olisi tarkasteltava arvioidessaan yksittäisiin liikesuhteisiin ja yksittäisiin liiketoimiin liittyvää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskiä. EBAn ohjeiden tarkoituksena on antaa valvottaville työkaluja niiden arvioidessa toimintaansa ja asiakassuhteisiinsa liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä sekä riskien hallintaan tarvittavia monitorointimenetelmiä ja muita kontrolleja. Lisäksi ne tukevat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen osalta toimivaltaisten viranomaisten

valvontatoimia niiden arvioidessa valvottaviensa laatimia riskiarvioita sekä riskien hallintakeinojen riittävyyttä.

- [Valvottavatiedote 11.10.2021 – 46/2021](#)
- [Määräykset ja ohjeet 7/2021 Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijät](#)
- [EBAn antamat rahanpesun ja terrorismin rahoituksen riskitekijöitä koskevat ohjeet \(EBA/GL/2021/02\)](#)

Finanssivalvonnan suositus EBAn hallintoa ja ohjausta koskevien ohjeiden noudattamisesta

Finanssivalvonta on antanut 23.11.2021 määräykset ja ohjeet 14/2021, joissa se saattaa kansallisesti voimaan EBAn antamat päivitettyt ohjeet hallinnosta ja ohjauksesta (Guidelines on internal governance). Ohjeiden suomen- ja ruotsinkieliset versiot julkaistiin 5.10.2021 (EBA/GL/2021/05). Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet tulivat voimaan 31.12.2021.

EBAn uudistetut ohjeet käsittelevät mm. rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämisen ottaminen huomioon hallinnon järjestämisessä.

- [Valvottavatiedote 9.12.2021 – 54/2021](#)
- [Määräykset ja ohjeet 14/2021](#)
- [EBAn ohjeet hallinnosta ja ohjauksesta \(EBA/GL/2021/05\)](#)

EBAn muuta toimintaa

Euroopan pankkiviranomaisen EBAn toiminta rahanpesun torjunnassa on laajentunut merkittävästi. Ohjeiden ja määräysten antamisen ohella EBA ohjaa EU-jäsenvaltioiden valvojien yhteistyötä ja valvojien tiedonvaihtoa tehostamaan luotujen rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontakollegioiden (AML Colleges) toimintaa ja kerää aktiivisesti tietoja rahanpesun kehittyvistä trendeistä. Vuoden 2022 aikana EBA ottaa käyttöön uuden tietokannan (EuReCa), jonne kerätään valvojien tietoja rahanpesun riskeistä ja havaituista puutteista rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen torjunnassa.

EBA on julkaissut luonnoksen uusista etätunnistamista koskevista ohjeista joulukuussa 2021. EBA pyytää kommentteja etätunnistamista koskeviin ohjeisiinsa 10.3.2022 mennessä ja lisäksi ohjeluonnoksesta pidetään julkinen kuuleminen 24.2.2022. Ohjeiden tavoitteena on luoda mahdollisimman yhtenäiset käytännöt etätunnistamisen menetelmistä ja tehdä etätunnistamisesta asiakkaille luotettava ja turvallinen väline.

[Ohjeet ja rekisteröityminen julkiseen kuulemiseen löytyvät tästä linkistä.](#)

Muita vuoden 2021 lopussa julkaistuja EBAn rahanpesun estämistä koskevia ohjeita ovat mm.

- [Uudistetut ohjeet \(guidelines\) riskiperusteisesta valvonnasta](#). Nämä ohjeet ovat päivitetty versio vuonna 2017 julkaistuista riskiperusteisen valvonnan ohjeista. Keskeisinä muutoksina ovat laajemmat valvojille suunnatut ohjeet rahanpesun riskien määrittelyssä ja oikeiden valvontatyökalujen valinnasta koko valvottavakentälle. Uudistetut ohjeet korostavat myös yhteistyön merkitystä rahanpesun estämisen valvojen, vakavaraisuusvalvojen, rahanpesun selvittelykeskusten ja verottajan välillä. Ohjeet tulevat voimaan kevään 2022 aikana kun ne on käännetty kaikille EU:n virallisille kielille.
- [Ohjeet yhteistyöstä rahanpesun valvojen, vakavaraisuusvalvojen ja rahanpesun selvittelykeskusten välillä](#) on julkaistu joulukuussa 2021. Ohjeet koskevat koko valvontakenttää, kuten soveltuvuusarviointeja (fit & proper) ja mahdollisuutta toimiluvan peruuttamiseen vakavien rikkomusten johdosta. Suurin merkitys ohjeilla on viranomaisten välisen tiedonvaihdon laajentamisessa ja erilaisten tietojen saamisessa niin valvojen kuin rahanpesun selvittelykeskusten käyttöön. Ohjeet tulevat voimaan 1.6.2022.
- [Ohjeet rahanpesun valvontahenkilöstön tehtävistä ja kelpoisuudesta \(AMLCTF Compliance officer guidelines\)](#). EBA jatkaa työtä valvottavien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi työskentelevän valvontahenkilöstön tehtävien ja kelpoisuuden määrittelyä: tavoitteena on korostaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontaa koskevien henkilöiden ammattitaitoa ja suoraa yhteyttä yhtiön korkeimpaan johtoon. Syksyn 2021 aikana ohjeet olivat julkisella lausuntokierroksella ja niihin annettiin kaikkiaan 36 lausuntoa. EBA:n tavoitteena on julkaista ohjeet kesän 2022 aikana.

- [EuReCa-tietokantaa koskeva RTS \(regulatory technical standard\)](#) on lähetetty EU:n komission vahvistettavaksi. Tietokannan koko nimi on European reporting system for material CTF/AML weaknesses. Nimensä mukaisesti tietokantaan kerätään tietoja, jotka koskevat valvojen havaintoja rahanpesun riskistä ja mahdollisista rikkomuksista. EBA:n tehtävänä on analysoida näitä tietoja ja muodostaa niiden perusteella laajempi kuva rahanpesun tilanteesta ja uhkasta.

Muuta mielenkiintoista

Rahanpesun selvittelykeskus on julkaissut listan rahanpesun indikaattoreista ja joukkotuhoojien rahoittamisen indikaattorilistan. Rahanpesulain osittaisuudistusta koskevassa hallituksen esityksessä HE236/2021 on esitetty laajennettavan

Finanssivalvonnan toimivaltaa siten, että sen tehtävänä olisi myös valvoa, että sen valvottavat noudattavat pakotteita ja varojen jäädyttämistä koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Tässä uudessa pakotteiden valvontatehtävässä myös joukkotuloaseiden rahoittamiseen liittyvien riskien arviointi tulee olemaan keskeisessä roolissa.

[Finanssivalvonnan rahanpesun estämisen verkkosivujen kansainvälisiä asioita koskevassa osiossa](#) on jälleen päivitettyjä tietoja viimeisimmän FATF:n yleiskokouksessa käsitellyistä ja päätetyistä asioista.

Rahanpesun estämisen toimisto toivottaa kaikille hyvää alkanutta vuotta ja mukavaa kevättä!

Oikopolut

- > [Tiedotteet ja julkaisut](#)
- > [Blogit](#)
- > [Medialle](#)

Finanssivalvonta

PL 103, 00101 Helsinki | Puhelinvaihe: 09 183 51
Viestinnän palvelunumero: 09 183 5250
Viestinnän mediapäivystys: 09 183 5030
Sähköpostit: etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi

SEURAA MEITÄ:

Powered by Postiviidakko